

ივერია

გაზეთის დასაყვეთად და გერო განცხადება-
დასაბჭდათ უნდა მივმართოთ: თუიონ რედაქ-
ციას, კუკიაში, ავგულის ქუჩაზე, ვარანცივის
ქედის პირდაპირ, თავი გრუზინისკის ქუჩის
ღებში; წერა-კითხვის გამავრცელებელ საზოგადო-
ებებს კანცელიარის. საბავალო-ზნაურ ბან-
კის სახლებში, სასახლის ქუჩაზე.
ფასი განცხადებისა. ჩუქვდებრივი სტრი-
ქონი რვა კაპიკი.

გ ა ზ ე თ ი ლ ი რ ს			
თვე	მან. კ.	თვე	მან. კ.
12	10	6	6
11	9 50	5	5 50
10	8 75	4	4 75
9	8	3	3 50
8	7 25	2	2 75
7	6 50	1	1 50

ცალკე ნომერი—ერთი შაურსი

1877—1892 **ს ა ზ ე ლ ი ტ ი კ ა და ს ა ლ ი ტ ე რ ა ტ ყ რ ს ა გ ა ზ ე თ ი** 1877—1892

ი ვ ე რ ი ა

გამოვა 1892 წელსაც იმავე პროგრამით, როგორც აქამდე.
ვისაც ჰყარს დაიკავითოს გაზეთი ან 1892 წლისათვის მივმართოს:

ტფილისში: ა) თითონ რედაქციას, ნიკოლოზის ქუჩაზე, ვარანცივის ქედის პირდაპირ, თავი გრუზინისკის ქუჩის სახლებში, № 21; ბ) „ქართველთა შორის წერა-კითხვის გამავრცელებელ საზოგადოების“ კანცელიარის, სასახლის ქუჩაზე, თავად-აზნაურთა საადგილ-მამულა ბანკის ქარვასლის გალერეაში.

ტფილისის გარე მისწავლათა უნდა დაიბარონ გაზეთი შემდეგის ადრესით: **Тифлисъ. Въ редакцію грузинской газеты „ИВЕРІА“.** რედაქცია ამასთანავე აცხადებს, რომ იგი გაზეთის გაცხადების გამო მასხუ-
ნის მეტეხეა იქნება მარტო იმ ხელის-მომწერთა წინაშე, ვინც გაზეთის დაკეთი-
ლათების შესახებდრს ფულს პირდაპირ რედაქციაში და ან „წერა-კითხვის გამავრცე-
ლებელ საზოგადოების“ კანცელიარიაში წარმოადგენს, ანუ გამოვსავსას.
გაზეთის ფასი დასაბჭდითა გაზეთის საბავალო-ზნაურ ბანკის სახლებში, სასახლის ქუჩაზე, თავად-აზნაურთა საადგილ-მამულა ბანკის ქარვასლის გალერეაში.

წიგნის გამოცემულ ამხანაგობის მდინაში ისეილება
ახალი წიგნი
ვახუშტი ბატონიშვილი

საქართველოს

გეოგრაფია
1 წიგნი

სამცხე

ვახუშტის საზოგადო „შესავალი“-თურთ.
გამოცემს
მოსე ჯანაშვილისა
ფასი 25 კაპ.

თეატრი „ანანი“
(მხეილის ქუჩაზე)
კვირას, 21 თიბათვეს
ქართულის თეატრის არტისტებისაგან
ა. ე. ნებურიძის მოთავეობით წარმო-
ადგენილი იქნება:

I
ბაიეუში
კომ. 2 მოქ. ა. ცაგარლისა.

II
სოლ-ჰაროზის წინააღმდეგი
კომ. 1 მოქმედებად.

III
**დიდი დივერტისმენტი და ლუ-
კური**
მონაწილეობას მიიღებენ: ქ-ნი
ნებურიძისა, გურგენიძისა, ბ-ნი აბა-

ფალეტონი

ხალხური ლექსები
(შეკრებილი მეთვალურეს მიერ)
სატრეიალონი

ქალო, მესმა ქება შენი,
უცხო თემსა მიაბესა;
სანახავად გადმოვიკერ,
მაგრამ ჯაპვით დამაბესა.
არ მაღირსეს ნახვა შენი,
ყველგნით მახე დამიგესა;
თვალსა ჩემსა ნახვა შენი
ვაჰ, თუ დაუგვიანდესა!

ქალო დაუდვა ურემსა,
ზედ გაურვივა ბერაო,

შიძე, ნებურიძე, მკედლიშვილი,
აღამიძე, და სხ.
ადგილების ფასები: ლოყები 6 მან.,
1 რიგი 2 მან., 2 რიგი 1—50 კ.,
დანარჩენები 1 მან., სკამი—50 კ.,
ბალში შესვლა 20 კ.
სალამოს ექვს საითილამ დაუკრავს
სამხედრო მუსიკა
დასაწყისი 8¹/₂ საათზედ.
გამგე ა. ნებურიძე

„წერა-კითხვის გამავრცელებელის
საზოგადოების“ გამგეობა აცხადებს,
რომ კავკასიის ქართულის
სკოლის უფროსის მასწავ-
ლებელის (III და IV განყოფი-
ლებისა) ადგილი და ცდილია.
ვისაც სურს ამ ადგილის დაქვრა,
უნდა შემოიტანოს თხოვნა გამგეო-
ბის სახელზე 10 მარამობისთვემდე.

დაუჯდა ურმის თავზედა
ხმა წვრილად დაამღერაო.

დილით აღრე დაგინახე,
იდექ მწყაზარ ქარივითა;
ძუძუ-მკერდი დაგინახე,
თეთრი გქონდა ბროლივითა.
გაცინება ვიხდებოდა,
დილით გაშლილ ვარდივითა.
უცხო რამ საყვარელი ხარ
სათამაშო ნარდივითა.

გუშინ ბიჭმა დედა-ბოძმა,
ჩვენი ერლო ვაღიარა;
ტანსა ეცვა თეთრი ჩოხა
ქული მოვეარდიანა.—
ნეტა თვლით არ მენახა
გული დამიდარდიანა.

მასწავლებელს აქვს ჯამაგირი 400
მანეთი, სახლი, შეშა და სანთელი;
ჰყავს მსახურიც. საღმრთო სჯულისა
და გალობის სწავლებისთვის დანიშ-
ნულია ცალკე ჯამაგირი. (10—2)

გამოვიდა და ისეილება „წერა-კი-
თხვის გამავრცელებელის საზოგადო-
ების“ წიგნის მალაზიაში (Караванъ-
сарай Земельн. банка № 125) ახა-
ლი წიგნი.

რუსი ეგალი
მიოხრობა **გ. წამითლისა**
ფასი სამი შაური (5—2)

ახალი ამბავი
** თეირანში გაგზავნილი რუ-
სეთის ელჩი იუწყება, რომ ჯერ-ჯე-
რობით კასპის ზღვის ნავთ-სადგუ-
რებს საშუა არა აქვთ-რა. მეშე-
დში ხოლერა განელდა და დასაყუ-
თისკენ არა ვრცელდება.

** ბაქოს გუბერნატორი იუწყე-
ბა, რომ 16 ივნისს ბაქოს სამკურნა-
ლოში მიიყვანეს 39 ხოლერით ავა-
დმყოფი. ამავე დღეს გარდაიცვალა
საავადმყოფოებში 34, ქალაქში 22,
სულ 56; კარგად გახდა 8, საავად-
მყოფოებში იმყოფება 118. ყუბას
გზაზედ დივიში 13 ივნისს ხოლერ-
ით გარდაიცვალა სამი წლის ქალი.
ბალახანაში გარდაიცვალა 3, ავად გა-
ხდა 2 და კიდევ ავად არის 3. თეთრ
ქალაქში ავად გახდა 4, გარდაიცვა-
ლა—1, კიდევ ავად არის 5.

** 17 ივნისს ხოლერის მსგავს
ავადმყოფობით ტფილისში ავად გახ-
და ორი ქალი, რომელიც მხეილის
საავადმყოფოში გაგზავნეს. მეორე
დღეს ორივე გარდაიცვალა. 18 ივ-
ნისს იმავე სამკურნალოში გაგზავ-
ნეს 1 და მე-7 საბოქაულოდგან ორი
კაცი იმავე სენით ავადმყოფი. ავად-
მყოფთა სადგურებში დეზინფექცია
მოახდინეს.

** რეალურ სასწავლებელში წელს
30 კაცმა შეასრულა სწავლა და მო-

წმობა მიიღო, მათ შორის: გრიგოლ
ქურდიანმა და დავით ელიოზოვმა.

** ამ დღეებში დაიბეჭდა და გა-
მოვიდა გასასყიდად ახალი ქართული
წიგნი „რუსი მგელი“, გ. წერეთლი-
სა. ეს მოთხრობა საპრემიოდ იყო
წარდგენილი „წერა-კითხვის საზოგა-
დოების“ მმართველობაში, რომელ-
მაც განიხილა, მიუსაჯა ჯილდო და
თავის ხარჯითვე დაბეჭდა 1200 ეგ-
ზემპლიარი.

** „წერა-კითხვის გამავრცელებელის
საზოგადოების გამგეობამ მიიღო „ივე-
რიის“ რედაქციისაგან ათი თუმანი
(100 მ.), ბაქოელ ქართველებსგან
შემოწერილი, და კიდევ ათი თუმა-
ნი და ერთი შაური (100 მ. 5 კ.), სუ-
ხუმში გამართულის წარმოდგენილგან
შემოსული. საზოგადოების გამგეო-
ბა დიდს მადლობას უძღვნის ამ ფუ-
ლის შემომწირველთ.

** ტფილისის მესამე განყოფილე-
ბის მომრიგებელმა მოსამართლემ ერ-
თის თვით ციხეში დაპატიმრება მიუ-
საჯა უსუფთაობისთვის: „ლიონის“
ბალისა და „Золотой Якорь“-ის სას-
ტუმროს პატრონებს და ორს ტრაქ-
ტირის პატრონს, ვასაძესა და ტკა-
ჩენკოს.

** 14 ივნისს რკინის გზის სად-
გურ ქარელს ახლო ოთხი შეიარა-
ღებული კაცი თავს დაეცა ოთხს
კაცსა და ორს ქალს, რომლებიც
სადგურს ახლოს დასიერნობდნენ,
წაართვეს ორი ოქროს საათი, 273
მანათი ფული და წაივინდნენ თავის-
თვისაო.

** ტფილისში აკრძალულია თუ-
თისა, კვასისა და ქერამის გაყიდვა. 19
ივნისიდან ამას გარდა აკრძალული
არის ადგილობრივის თეთრის მზლისა
და კიტრის გაყიდვა. ამ განკარგუ-
ლების ასრულებას თვალ-ყური უნ-
და ადვენონ ქალაქის გამგეობამ და
პოლიციის მოხელეთ.

** სომეხთა ნერსესიანის სემინა-
რიაში წელს 16 კაცმა შეასრულა
სწავლა.

ისევე ჩემსკენ გამობრუნდი,
თუ ჩქარა არ წაგვიკითხოს.

პატარა გოგოს უყვარდი,
შავ-თვალ-წარბ გიშერ-თმიანსა;
ტანი უგავდა საროსა,
ლოყები ალის პრიალსა.

ქალო, ნეტავი შენი ხმა,
ავადმყოფს გამაგონაო;
აქიმათ შენვე გაქცია,
შენს ახლოს დამაგორაო.
არ ნახულა შენისთანა,
დედის მუსლით დასახული;
შექმნით სახე-მხიარული,
მოხდენილი, ჯავარ-სრული;
წალოკტი ხარ პირ-მეტყველი,
თითქმის მზე ხარ ამოსული.

** სიღნაღი: ხოლერის მოლო-
დინმა ძალიან დააფაცურა აქაური
ადმინისტრაცია. სასანიტარო კომი-
სიაც გულ ხელ დაკრეფილი არა ზის.
ერთგულად შეუდგნენ ქუჭყიანის სიღ-
ნაღის გასუფთავებას, ნაგავს და სხვა
უსუფთაობას ურმებით ეზიდებიან
ქალაქ გარედ. კომისია და პოლიცია
დარიგებას აძლევს ხალხს, სუფთად შე-
ინახეთ ყველა შენობანი და განსაკუთ-
რებით ფეხის-ადგილებიო. ვინც ამ
გვარ მოთხოვნილებას არ ასრულებს,
დაისჯება კანონის ძალითაო.

** იქიდაშვი. ეს სამი ოთხი დღეა,
რაც სიღნაღში თავი იჩინა ქუნთარუ-
შამ და რამდენიმე ყმაწვილიც იმ-
სხვერპლა. ურიგო არ იქნება, ეხლა-
ვე დიდ ყურადღებას მიაქცევდნენ ამ
სენს და დროზედ მოსპობდნენ, თო-
რემ შემდეგ ძნელი იქნება მასთან
ბრძოლა.

** იქიდაშვი: მეტის-მეტე სიცხეები
დაიქირა. ქვეყანა დაიწოდა, რომ
ცამეტს ამ თვისას მშვენიერი ჟუჟუ-
ნა წვიმა არ მოსულიყო და ხალხის
გული არ გაეხარებინა. ბალახის და
ქერების თიხვას შეუდგნენ. ქერს კა-
რგი პირი უჩანს, მაგრამ ყანა ცოტა
გაფუჭდა, რადგან სიცხემ ყვავილში
დაჭრა და გულ-ფშუტა მარცვა-
ლი მოაქვს. მიწის მოსავალი: ლო-
ბიო, ცერცვი, მუხულო გაფუჭდა.
მუშა ძალიან ძვირობს. დღეში 80
კაპ.—1 მან.

ხმა დადის, ვითომ ხალხს დაური-
გეს დარიგება, როგორ უნდა გაფ-
თხილდნენ ხოლერის დროს, მაგრამ
ბევრი ვეცადეთ, და ვერსად ვიშოვ-
ნეთ ეგ დარიგება. ურიგო არ იქნე-
ბა, ბლომად აღბეჭდამდნენ ქართულად
დარიგებას და დაურიგებდნენ ხალხს.

** ყვარული (თელავის მახრა): ჩვენს
დიდს სოფელში იმდენი წერალომანი
და სხვილომანი ავაცოხა იყო ხოლ-
მე, ქურდობა, ქიშპობა და გადამტე-
რება ერთმანეთისა, რომ აქედამ წა-
სულ საჩივრებს ვეღარ ასილოდა მა-
ზრის სამმართველო. თუ ჯავრი სჭირ-
დათ ვისიმე, ცუცხლს უკიდებდნენ
მის სარჩო-საბადებელს: თივის, საბ-
ძელს, ძნას. არც ვაზების გადაჭრას

რაც რომ თვალი შენ არ გხედავს,
სულ-ხოროცითაც არ არს სრული.

შენ, ქალო ამპარტავანო,
რომელი ხელთა-პირი ხარ;
უყვადვებისა წყარო ხარ,
არ მასმევე—ისე ძვირი ხარ.

წყალ-ვალმა ქალმა ლამაზმა
ჩიქილი დამიქნიაო,
ის იქით მოკლა სურვილიმა,
მე აქეთ წამაქციაო.

გოგოსთვის მოვის პერანგი
შეუკერნია დედისა;
აუტეხნია ტირილი,
გული მოუკლავს სევდასა.

ერიდებოდნენ მტრობით. ყოველ ამის გამო ეხლა მთავრობამ დაგვიწინა...

* * * კავკაზი: ოც-და-ოთხს მაისს სოფ. ბათაყოში მცხოვრებ ორს ოსს მოუვიდათ ჩხუბი.

ოც-და-ხუთს მაისს სოფ. გიხელში ერთი სანებელი ყმაწვილი კაცი ღამე მწყობრად ცხვარს...

* * * იქადაგი: ოც-და-რვა მაისს ბესლანის რკინის გზის სადგურზედ, როცა მემანინე ორთქლ-მავალს ჰპართავდა...

* * * გაზეთს „Кавказ“-ს შეუტყვი, რომ ქალაქის გამგეობას განზარაბა აქვს ხუთს მკიდროდ დასახლებულ უბანში...

* * * გაზეთ „Т. Л.“-ში ვკითხულობთ: ხუთშაბათს, 18 ივნისს, ღამის 3 საათზედ მიხეილის ქუჩაზედ...

ქალმა რო კოკა ააესო, ჩამოჯდა წყლის პირს ქვაზედა; დანიშნულს დაპირებოდა: „იქ მოვიცილია წყალზედა“.

გოგომ რო ვაშლი შესროლა, მატინა გულის ფიკარი. თუნდ მომკლან, სახელს არ ვიტყვი, ღმერთმა უშველოს, ვინც არი.

წადი, უსტარო, იახელ ჩემი გულისა წამალსა, თბა ხშირსა, ნახუქუქვესა, წელ-წვიროსა, ვარდასა ღამაზსა, ტურფად, ფაქიზად გაზრდილსა, ნათელ-ელვარე მზიანსა...

მაგ ქალს 11 წელიწადია, რაც ვიცინობ. დღეს შევხვდი, გამოვეცნაურე, საღამოზედ მუშტაიღში ვიარეთ...

* * * გაზეთი „Каспий“ შემდეგ ამბავს მოგვითხრობს: „ტაგივის სახელში გამართულ დუქნიდან ერთი შეზარხოშებული რუსი მუშა კაცი მოდიოდა...“

* * * იმავე გაზეთში სწერია: „ბაქოში, ტელეფონის ქუჩაზედ, ოსიფოვის სახლში რამდენიმე ხოლგრიანი ავადმყოფი გარდაიცვალა და აქამდის ამ სახლში დეზინფექცია არ მოუხდენიათ...“

* * * იმავე გაზეთში სწერია: „ბაქოში, ტელეფონის ქუჩაზედ, ოსიფოვის სახლში რამდენიმე ხოლგრიანი ავადმყოფი გარდაიცვალა და აქამდის ამ სახლში დეზინფექცია არ მოუხდენიათ...“

* * * გაზეთ „Т. Л.“-ში ვკითხულობთ: ხუთშაბათს, 18 ივნისს, ღამის 3 საათზედ მიხეილის ქუჩაზედ, სასტუმრო „ლიონის“ მახლობლად შესაზარი ყვირილი გაისმა. პოლიციელებმა მიიბრინეს და ნახეს, რომ ერთი კაცი ერთს ქალს ხმლითა ჰკეპავდა...

ქალმა რო კოკა ააესო, ჩამოჯდა წყლის პირს ქვაზედა; დანიშნულს დაპირებოდა: „იქ მოვიცილია წყალზედა“.

გოგომ რო ვაშლი შესროლა, მატინა გულის ფიკარი. თუნდ მომკლან, სახელს არ ვიტყვი, ღმერთმა უშველოს, ვინც არი.

წადი, უსტარო, იახელ ჩემი გულისა წამალსა, თბა ხშირსა, ნახუქუქვესა, წელ-წვიროსა, ვარდასა ღამაზსა, ტურფად, ფაქიზად გაზრდილსა, ნათელ-ელვარე მზიანსა...

წადი, უსტარო, იახელ ჩემი გულისა წამალსა, თბა ხშირსა, ნახუქუქვესა, წელ-წვიროსა, ვარდასა ღამაზსა, ტურფად, ფაქიზად გაზრდილსა, ნათელ-ელვარე მზიანსა...

შეიკრამდენიმე კაცი ხოლგრით ავად გახდა, დეზინფექციის მოხდენას არავენ ფიქრობს. ეტყობა, ბაქოს სასანიტარო მკურნალებსა და დასებს უჩინ-მაჩინის ქუდი დაუხურავეთ, რომ არსადა სჩანან...“

* * * იმავე გაზეთში სწერია: „15 ივნისს ბაქოს 1 ნაწილის ბოქაულის ბრძანებით პოლიციის მოხელემ ბნმა მ. იონოვმა ეტლებით ორი ავადმყოფი წაიყვანა ქალაქის სამკურნალოში...“

* * * იმავე გაზეთში სწერია: „ბაქოს რამდენიმე მცხოვრებმა ქალაქის გამგეობასა სთხოვა, ხოლგრით გარდაცვლილების გვამებს ქუჩა-ქუჩა ნუ ატარებთ, რადგანაც ხოლგრით გარდაცვლილებული გვამის დანახვა ხალხს ძლიერ აშინებს...“

* * * გაზეთი „Нов. Обоз.“ სწერს: „ტფილისის მახლობელ სოფლებში, თელეთსა, კუმისში და სხვ. ეს 3-4 დღეა, რაც ფრთიანი კალია გაჩნდა, რომელიც ნათესსა და ბაღებს ანადგურებს...“

* * * იმავე გაზეთში სწერია: „ამ დღეებში ტფილისის 7 ნაწილის ბოქაულმა ხუთი სპარსელი შეიპყრო, რომლებიც ეხლა ხან პირდაპირ სპარსეთიდან მოსულან და ერევანის გუბერნიასზედ გამოუვლიათ...“

* * * სავარჯიშო: გაზეთ „Кавказ“-ს სწერენ სავარჯიშოდგან: მოუთმენლად მოველოდით მკურნალის მოსვლას. ეს სურვილი აგვისრულდა. მკურნალი მოგვივიდა, მაგრამ აღმოჩნდა, რომ ამავე მკურნალს დავალებული ჰქონია პირი თმისაგან ბნელია; გულით მტრედია უმანკო, ღონით ვეფხვი და ღომია. ვისაც შეპბნია, სუყველა ვით კატა დაუშონია, იმისი შემბმელი მტერი ჯერ არვის გაუგონია.

პირი თმისაგან ბნელია; გულით მტრედია უმანკო, ღონით ვეფხვი და ღომია. ვისაც შეპბნია, სუყველა ვით კატა დაუშონია, იმისი შემბმელი მტერი ჯერ არვის გაუგონია.

ლაშაზო, დილის ნიავო, მე შენთვის მიტირნიაო. — შენ ჩემთვის რა გატირებდა, მე შენთვის რა მიტირნია?

ლაშაზო სთქვა: საყვარელსა სიცილით შევეყვარები, შორიდგან დაესწავ, დაესდაგავ, ახლოს არ მივეყარები.

სასანიტარო საქმე მთელს ტფილისის მაზრაში, რის გამოც ჩვენი მკურნალი იძულებულია მთელს მაზრაში იაროს და ჩვენ-კი ისევ ისე მოკლებული ვართ მკურნალსა.

შევდომის გასწორება. * * * ივერიის“ გუშინდელ, 127 №-ში წერა-კითხვის გამავრცელებელ საზოგადოების“ განცხადებაში შეცდომით დაბეჭდილია: „კავკასიის ქართულის სკოლის“ უნდა იყოს „კავკავის ქართულის სკოლის“

მთავრობის განკარგულებანი

კავშირის მმართველობის მშხრუხუქელის თანამშრომელს, ვახანას სასულიერო აკადემიის კანდიდატი კამეველოვი დახმარებულ იქნა რუსულის ენის მასწავლებლად რუსეთის სასულიერო სასწავლებელში. კავკასიის გზათა მმართველობის ინჟინერი გოლეჟსკი სოკეტნაი ალბანოვი განთავსდეს რუსულ ექვან თანამშრომლისაგან 28 დღით. უმაღლესად ეპოქათ: გოლეჟსკი ასესორს იყავს კავკასიის ნაგებობის სოკეტნაივანს.

ტფილისის მე-8 საბოქაულოს საქმეთა მმართველს გოლეჟსკი სკეტნაის მასხალს დაუბრუნეს ტატულაისა სოკეტნაივანს.

ტფილისის მე-5-ე საბოქაულოს თანამშრომელს ნამყოფს გუბერნა სკეტნაის თავ. მასხალს ვანძაძეს გოლეჟსკი სკეტნაის ტარებას. ტფილისის მზრის მმართველობის მოხელეს გოლეჟსკი რეგისტრატორს გაბრეულ ტარიელოვს გუბერნსკი სკეტნაის ტარებას. საღანდის მზრის მმართველობის მოხელეს გოლეჟსკი რეგისტრატორს თავ. დავით ანდრონიკაშვილს—გუბერნსკი სკეტნაის ტარებას. გოლეჟსკი რეგისტრატორსა ეპოქათ: გუბერნსკი რეგისტრატორსა სავანკებო საქმეთა უმცროსის მოხელეს მასხალსა მამაკაშვილს, საღანდის მმართველობას საქმეთა მმართველს თავ. გიორგი აბაშიძეს და ტფილისის თავად-ხსნართა სავრეულოს კანცელარიას მოხელეს გრაგოლ კორინთელს.

ღონისძიებანი ხოლგრიის წინააღმდეგ

ვინც ბევრჯერ ყოფილა ხოლგრით ავადმყოფთა შორის, უეჭველად შეამჩნევდა, რომ ხანდახან სულ უბრალო წამალი შევლის და არჩენს ავადმყოფს. ეს წამლები ხოლგრიის გოგო ისე ღამაზი ხარ, ფერსაც ვერ გიცვლის ზამთარი; მომცემ სიციხებლეს, თუ მამკლავ? შემომითვალე მართალი.

ნუ იცინი, ნუ მაკინებ, თვარამ დაგვაპორებენო, სიყვარულს რომ გავგვებენ, დაგვაშორიშორებენო.

შაქარზედა უფრო ტკბილი, სანთელივით ჩამოქნილი, ჩვენ მუფემ ნუ გავყაროს, ტურფავ, ქოჩორ დავარცხნილო.

გაზაფხულისა პირზედა მაშვმა დაიწყო გლობა:

გაზაფხულისა პირზედა მაშვმა დაიწყო გლობა:

დროს ყველას უნდა ხელთ ჰქონდეს, რომ ავადმყოფს უწამლოს. ვიდრე მკურნალი მოსვლია, მოასწარებულს, პირველს წამლებს, რომელთაგანაც გააფლანგოს და მართლდენ საქმე ბდეს, ავადმყოფს მუცელი დაუშოლეთ „გოგოშის კანცელარია“ და ერთი სტაქანი „პიტის ჩაი“ დაალევიეთ, შემდეგ ფრთით მუცელზედ წაუსვით შეზავებული „იოდისა და ოზის საფლავი“ (2 უნცი იოდის ნაღული და ორი დრამი ოზის ნაღული). 15 წამს შემდეგ ავადმყოფს 20 წვეთი „ისო-სეიქვის კანცელი“ დაალევიეთ.

საათსა ან ცოტა მეტის ხნის შემდეგ მუცელზედ თბილი (горячий) კომპრესი დაადეთ. თუ ავადმყოფობამ არ გაუარა, თბილს წყალში უბრალო მარილი გაურიეთ და იმში აბანეთ.

ამიტომ საქირთა ყველას ხელთ ჰქონდეს შემოხსენებული წამლები: 1) იოდისა და ოზის ნაღული, 2) გოგოშის კანცელი (ოთხი უნცი), 3) ისო-სეიქვის კანცელი, 4) პიტის (перечная мята) ჩაისის, 5) ტილო და კლიონკა ფლანელითურთ თბილის კომპრესიისთვის და ამას გარდა კიდევ: 6) ზეთიანს ზეთი და კანცელის სიმკვლეების დასახელებად.

სტომაქის მოშლა და ფლარათი მუდამ ხოლგრიის ნიშანი არ არის. ხოლგრიის დროს სტომაქის მოშლით და ფლარათით იმდენივე ავადმყოფთა ხოლმე, რამდენიც ხოლგრიით. მაგრამ სტომაქის მოშლა და ფლარათი მუდამ არ მოასწავებს ხოლგრას. ხოლგრიის ნამდვილი ნიშნებია: გულის რევა, პირ-საქმება, სიგრილე ტანისა, სისუსტე მაგისა.

კვლავ-გარება, კანის ფერის ცვალებადობა, ხმის წასვლა გაძლიერებულის ხოლგრიის ნიშნებია.

ეს დარიგება განსაკუთრებით იმათთვისაა საქირთა, ვინც მკურნალსა და აფთიაქების მოშორებითა სცხოვრობს.

ე. კრანოვლიაძე

დაბიჭ სოფელი

(მოწერილი ამბავი)

სოხუმის მაზრა. ირინა თავი ჩვენსკენ ისევ ქურდობამ. აღარ უშვებენ ოთხ-ფეხ ცხოველს. იპარავენ დღისით, იპარავენ ღამით. ეძებენ ქურდებსა და ვერ ჰპოულობენ. ერთის სიტყვით, ასეთ ნაირი თავ-გასული ქურდობა ჯერ არვის გაუგონია. აქაურმა ოლქის უფროსმა, როგორც ამას წინადა „ივერიაში“ იყო მოხსენებულნი, დაიბარა ორის „უჩასტის“ მო-

მე ხომ დამწვი და დამდაგი, დაიწვას შენი ქალობა!

ქალო, ეგ რა შემოვიკრავს, შუბლი დავიშვებენია, მარგალიტის ქუქუქები, გულზედ დაგისვენებია; ჩემი გული შენ მოგიკლავს, სხვისი გაგიმთელებია.

ნეტავი ვიყო მე ვარდი, შენ წინა გავიშვებოდე; პატარა ჩიტად მაქცია, უბეში ჩაგვადებოდე; შაქარ ყინულად მაქცია, ენაზედ დაგანებოდე... მასუკან მოვკვდე, რამგამა, შენს კეთილს მოვეყვარებოდე.

წინავე ხალხი და დაელოდა, ამ სამარცხინო ამბავს რომ წამალი დასდეთო. იოათბირეს, არჩიეს, ბოლოს გამოარჩიეს ორიოდ ღონის-ძიება, რომლის წარდგენა გუბერნატორთან დასამტკიცებლად მიანდეს ოლქის უფროსს და თვით გაემგზავრნენ თავთავიანთ ოჯახებში. აქ დარჩნენ ძველებურად ისევე ადმინისტრაციის მონხელენი თავის ფარ-ხმლითა. მართალია ხანდახან ზოგიერთი მცირედ საშიში ქორდები უვარდებოთ ხელში იმით, მაგრამ ეს ვერას ჰშველის საქმეს.

ჩვენ ყველას ვებეჭებთ და ვემუდარებთ, გვასწავლეთ რამე წამალი ქურდობის მოსასობად, მაგრამ ჯერ-ჯერობით შევლა-კი არსაიამ არის. უმეტესი ნაწილი ჩვენის მრჩეულებისა იმ აზრისა არის, რომ ადგილობრივი ზარბაძი და ფუქსაგატი ხალხი შრომას შევაზიოთო. აქაური მდიდარი ბუნება ყველა მშრომელს შეაყვარებს თავს და დაეწეებს აკაცობასო. ჩვენც ამ აზრისა ვართ. ვერ მოგვიხერხებია მხოლოდ, საიღამ და როგორ დავიწყეთ საქმე. სამეურნეო სკოლები დამაწყვეთო, მეტყვიო. ძლიერ კარგი, მაგრამ, მიბძანეთ, ვის რა სიკეთე მოუტანა სამეურნეო სკოლა ჩვენს ქვეყანაში, რომ ჩვენ მოგვიტანოს? მთელი რუსეთი ამ სკოლების უფარგისობას სჩივის. სკოლები უხერხი და უსარგებლოებიაო, გაიძახიან ყოველის მხრით. ეს სკოლები უნდა შეიცვალოს და ან უნდა გაუქმდესო. ამ ჟამად საერო განათლების სამინისტრო ადგენს ახალ სამეურნეო სკოლების წყობილების გეგმას და ვნახოთ, რა გამოვა რისაგან. ამას გარდა, სამეურნეო სკოლებსაც, მსგავსად სხვა სასწავლებლებისა, დიდი ხარჯი ეკრებება და სად არის, ვინ მოგვაქვავა? ვინა გვყავს ისეთი, რომ ამ საქმეს რაიმე შემწეობა აღმოუჩინოს? არავინ. მაგონდება მხოლოდ თავ. ქავეჯავის შემწეობა ოცდ ათასი მანეთი სამურზაყანოს მცხოვრებთ შეიღების აღსაზრდელად. დღემდე ეს ფული ხაზინაშია შენახული ხელუხლებლად.

ჩემის აზრით, ამ ფულის სარგებელს რომ კაცმა კიდევ რამე მიუმატოს, შეიძლება რიგიანი სამეურნეო სკოლა გაიმართოს. თუ სამეურნეო სკოლა რიგიან ნიადაგზე იქნადაწყობებული, დარწმუნებული ვარ სამოთხის წლის შემდეგ ეს სკოლა თავის თავს თითონ შეინახავს თავის შემოსავლით. ეს ხუმრობა არ გვეგონოთ. აი სხვათა შორის მცირე მგავლითი. აქ, სოხუმის მახლობლად, სცხოვრობს სამეგრელოდამ მოსული ერთი გლეხი, რომლის ოჯახშიც მარტო სამი მუშა კაცია. ეს სამი მუშაკი წელიწადში ჰყიდის ოთხი ათასის მანეთის სიმინდს. ამას გარდა თავის წლის სარჩოს, საქონლის საკვებს და სათესლეს ინახავს ხოლმე კიდევ. თუკი სამს კაცს ასეთის სარგებლობის შექმნა შეუძლიან, ნუ თუ რიგიანად წარმართულს სკოლას, საკა ოცი ოც და-ათი კარგა მოზრდილი შეგირდი იქნება, არ შეიძლება მეტის სარგებლობის შექმნა თუ არა, ამდენისავე მანძი?

გადაღწეო

სახანძრე, 24 მაისს. უსრულდება სახანძრეს ამდენის ხნის ნატურა. ეს ბუნებით მშვენიერი კუთხე უზოებით გაჯირვებული იყო დღემდის და არის ჯერაც, მაგრამ ახლა-კი იმას

საც ბედმა გაუღიმა და ამ ნაკლულევანებთან თავიდან იცილებს. მალე რკინის გზას ეღობება. უტყველია, ეს დღემდის მივარდნილი კუთხე მრავალის მხრით ერთი ათად უყეთესი შეიქმნება, ვიდრე ახლა არის. სხვა რომ არა იყოს-რა, ერთ ბედნიერებად ის ჩაითვლება, რომ ფოსტა გვექმნება. დღემდე ყველა ამას გავიძახოდით: — რად გვინდა ჟურნალ-გაზეთი, რომ დავიბაროთ, უზოობის გამო ან სულ არ მოვა ჩვენამდის, ან და ორისამის კვირის შემდეგ მივიღებთო. მომავალში, როდესაც რკინის გზის წყალობით, ყოველ დღე შეგვეძლება ფოსტის მიღება, ამ მიზეზს ბოლო მოვლება და მაშინ, რასაკურთხელია, ბუნებით მდიდარს სახანძრეს გონებრივი სიმდიდრეც მოემატება.

დიდად სასიხარულოდ და სასარგებლოდ სახანძრისათვის ისიც ჩაითვლება, რომ ეს მთელის შორაპნის მახრის ნახევარი, უტყველია, მთავრობასაც დაუახლოვდება და ეს დაახლოვება სარგებლობას მისცემს. დღეს-კი სახანძრე ძალიან მიყრუებულია, გადაკარგული კუთხეა. აქ, რაც უნდა მოხდეს, რაც უნდა წახდეს ან გაკეთდეს, თითქმის სულ ერთია, — გამკითხავი ძვირად მოიპოვება.

თუმცა აქ მკვიდრთა რიცხვი, სხვადა-სხვა საეკონომიკურ და საზოგადოდაწესებულებათა სხვა-და-სხვა დიგებზე ნაკლები არ არის, მაგრამ წესი და წყობილება-კი ღმერთმა შეინახოს. აქაური მკვიდრი ცის მანანასავით მოელის უმაღლეს მთავრობის კაცს, აცა, იქნება ყურადღება მიაციოს რაიმე უწყობებს და რაიმე სასიკეთო ცვლილება შემოიღოსო.

ამ რამდენისავე წლის წინად სახანძრეში მობრძანდა აწ განსვენებული ქუთაისის გუბერნიის უფროსი და იმ ხანებში სახანძრეში ჩინებული რიგი და წესი დამყარდა; ასე გასინჯეთ, ქუჩებზედ ტბებსაც ვეღარა ვხედავდით და თამამად დავდიოდით, ვიდრე დროთა განმავლობამ და ვითარებამ უწინდელს მდგომარეობაში არ ჩავყარა ისევ. ამ ერთის წლის წინადაც ვიღაც ღვთის კაცმა ხმა დაადგო, რომ გუბერნიის უფროსი აპირებს სახანძრეში მობრძანებასაო; ამ ხმის გამო ჩვენმა ბოლიციამ მთელს ქუჩაზე (თუ შეიძლება ასე ვუწოდოთ) ფარნები გააყოლა, მაგრამ, ჩვენდა საუბედუროდ, ხმა არ გამართლდა და ფარნები დღემდის გაუნათებელი დარჩა. კიდევ კარგი, რომ ფარნები სახლებზე არის მიკრული და არა ცალკე ბოძებზე, თორემ ჩვენს შუბლებს ძვირად დაუჯდებოდა იმათა ჩარიგება.

უაკრავად, კინაღამ დამავიწყდა, რომ ამ ფარნებსაც ეღობება ერთის კვირით განათება. მარტში ეწვია სახანძრეს ქუთაისის ოლქის სასჯავროს თამჯდომარის თანაშემწე ბ-ნი კ. და იმის მეოხებით მთელი კვირა ანთებული იყო ფარნები; წავიდა თუ არა ბ-ნი კ. ჩვენი ფარნებიც ჩაქრა, დაბნელდა. რადგანაც განუწყვეტელი ადრების გამო ბნელი ღამეები იყო და რამდენიმე ფანარი კიდევაც დაკარგულა, ამ დღეებში ღამის ყარაულები დააყენეს ბაზარში, იმედია აწი აღარ დაიკარგება.

მხოლოდ იმას ვისურვებთ, რომ მთვრობის წარმომადგენელი ხშირად დაგვათავარიელებდნენ ხოლმე, მიაქცევდნენ ჩვენს ყოველ-გვარ ვაჭირებს თავიანთ ყურადღებას და, თუ რამ ეწამვლის რომელსაღე ჩვენს სატიყვარს, უწყალებდნენ ხოლმე. თორემ აქაო და გადაკარგული, გზაუხვედრი მხარეაო, იშვიათად მოგვხვდნენ ხოლმე და ამის გამო ბევრ-გვარი მოუწყობლობა, უწყობება და სიბეჩავე ჩნდება და იკიდებს ფესვს. რკინის გზის გამართვის შემდეგ ეს ჩვენი სურვილი, იმედია, ასრულებული იქნება.

ხელოური

კუსეთი

დიდი ხანია საზოგადოებამ იცის, რომ რუსეთში განათლება ნელის ნაბიჯით მიდის წარმატების გზით და მოსწავლეთა რიცხვი ნელ-ნელა მატულობს. ესე იყო მართლაც საქმე სკოლებისა და საშუალო სასწავლებლებისა წინად. მაგრამ ამ უკანასკნელს წლებში სულ სხვა ნაირად წავიდა საქმე. ჯერ 1887 წელსაც დაიწყეს ლაზარეო, ბევრს გიმნაზიაში მოსწავლეთა რიცხვმა იკლოო. მაშინ ასე ეგონათ, ეს ამბავი რომელსაღე უბრალო შემთხვევითის გარემოების ბრალიაო, მაგრამ შემდეგ წელსაც კიდევ იკლო მოსწავლეთა რიცხვმა, მესამესაც და... 1887-დან—1891 წლამდე სულ 11,000 დააკლდა გიმნაზიებში მოსწავლეთა რიცხვს. ჩვეულებრივად რომ ემატა გიმნაზიების მოსწავლეთა რიცხვს, სწორედ წელიწადი უნდა გასულიყო, რომ 11,000 ემატა, მაგრამ აქ მომატების მაგიერ იგივე 4 წლის განმავლობაში დააკლდა, ე. ი. რუსეთში ეხლაც იმდენი გიმნაზიაში სწავლა-მიღებული კაცია, რამდენიც ამ 12 წლის წინად იყო. 1887 წლის პირველს იანვარს რუსეთის ყველა გიმნაზიაში ირიცხებოდა სულ 69,173 მოსწავლე, ხოლო 1891 წელს მარტო 58,147 მოსწავლე. ამ სახით დააკლდა სულ 11,026 მოსწავლე, ანუ 16%.

ისეთი ცნობანი მოიპოვება, რომლის მიხედვითაც შეიძლება ვთქვათ, რომ შემდეგაც ასევე იკლებს გიმნაზიებში მოსწავლეთა რიცხვი. ყველას მოეხსენება, მომეტებული ნაწილი გიმნაზიის მოსწავლეთა კურს ვერ ათავებს და უდროვოდ გამოდის გიმნაზიიდან უატესტატოდ. ამის გამო გიმნაზიების დაბალს კლასებში ყოველთვის გაცილებით მეტი მოსწავლეა, ვიდრე უფროსს კლასებში; პარალელური კლასები I და II კლასისა უფრო მეტია, ვიდრე მესამე და მეოთხისა და ამ კლასებისაც კიდევ მეტი, ვიდრე უფროს კლასებისა. ძნელად შეხვედებოდა წინად კაცი რუსეთში ისეთს გიმნაზიას, რომ ზემო კლასებს პარალელური კლასები ჰქონოდა და დაბალს კლასებს-კი არა. ამ ჟამად-კი 30-მდე ისეთი გიმნაზია რუსეთში, რომ უფროსს კლასებს პარალელური კლასები აქვთ და დაბალს კლასებს-კი არა. მაშასადამე, ახლად მოსასვლელ მოსწავლეთა რიცხვს უკლია, რაც ეხლა ისე რიგად არა სჩანს და შემდეგ-კი გამოჩნდება, უტყუარად შეგვიძლიან ვივარაუდოთ, რომ შემდეგ ოთხის წლის განმავლობაშიაც 10,000-ით დაიკლებს გიმნა

ზიების მოსწავლეთა რიცხვი. იქნება ეს გარემოება იმისი ბრალი იყოს, რომ საზოგადოებამ ზურგი შეუქცია გიმნაზიებს და სხვა გვარს განათლებას წავტანა? არა, ეს გარემოება არ არის ამის მიზეზი.

ს მრეწველო განათლების შემოღება რუსეთში ჯერ მხოლოდ ქალაქ-ზეა. საშუალო საბოფესისო სასწავლებლები, სადაც რეალურს სასწავლებლის შემდეგ შეიძლება გადასვლა, რუსეთში ჯერ არ არსებობს. ამიტომ არ შეიძლება ვთქვათ, რომ ხალხი გიმნაზიების მაგიერ, სამრეწველო-საბოფესისო განათლებას მიეტანაო. იქიდან-აქნამდე რუსეთში არსებობს მხოლოდ 103 რეალური სასწავლებელი, სადაც შეუძლიანთ მივიდნენ შეგირდები, თუ გიმნაზიებში ადგილი ვერ იმოგინიან. რეალურ სასწავლებლეთა ცნობათაგან სჩანს, რომ ზემოხსენებულ დროს განმავლობაში მოსწავლეთა რიცხვს უმატნია, მხოლოდ 1,493-ით, რაცა ძლიერ ნაკლებია გიმნაზიების დანაკლისზე (11,000). ამასთანავე ისიც უნდა გავიხსენოთ, რომ რეალურ სასწავლებლეთა მოწაფეების რიცხვს ისე თავის თავადაც უნდა ემატა. მართალია რეალური სასწავლებლები ვადიხიდავენ ხოლმე გიმნაზიის მოწაფეებს, მაგრამ ეს ძლიერ იშვიათად ხდება. გიმნაზია და რეალური სასწავლებელი ერთად რუსეთში მხოლოდ 53 ქალაქშია და მარტო იქ მცხოვრებლებს შეუძლიანთ არჩევანში შევიდნენ თავიანთ შეიღების აქა თუ იქ მიბარების დროს. მაგრამ იმ ქალაქებშიც ხსენებულ 4 წლის განმავლობაში გიმნაზიების მოსწავლეთა რიცხვმა იკლო 4,606-ით და რეალურ სასწავლებლების მოწაფეთა რიცხვმა იმატა მხოლოდ 1,323-ით. აქედან თუნდა ნახევარიც ვიანგარიშოთ გიმნაზიებზედ, მაინც 4,000 კაცი რჩება, რომელიც სწავლებას მოჰკლებია. 109 ქალაქში მარტო გიმნაზიები არსებობს ურეალურ სასწავლებლად. იქ გიმნაზიის მოწაფეთა რიცხვმა იკლო 6,420-ით. აქედან 400 კაცი უნდა რეალურ სასწავლებლებში მომატებულადაც რომ ვიანგარიშოთ, მაინც კიდევ 6,000 კაცი რჩება. რუსეთში ჯერ ისე არ არის სწავლა-განათლება ფერ-მოკიდებული, რომ აინუნში არ ჩაიგდებოდეს ეს რიცხვი, სულ სავროდ გიმნაზიებს დაჰკლებიათ, რომ რეალურს სასწავლებელში მომატებულების რიცხვი გამოვიდეთ, მ, მ, მ მოსწავლე. ძლიერ სამწუხარო ამბავია ეს-ამბავი ამ ჟამად, როცა რუსეთში საშუალო სასწავლებლებში სწავლა მიღებულია რიცხვი მარტო 80 ათასია ე. ი. როცა ერთს სწავლა მიღებულზე 1,000 სწავლა მიუღებელი მოდის. ძლიერ სასურველია, რომ დროზედ გამოიკვეს მიზეზი ასეთის სამწუხარო გარემოებისა.

1887 წელს საერო განათლების სამინისტრომ ცირკულიარი გამოცა, რომლის ძალითაც ზოგის წოდების ხალხის შეიღებს ნება ჩამოერთვათ გიმნაზიებში მიბარებისა. ეს წოდება შეუძლებელი წოდებაა და მართლაც საქირაო, რომ მათი შეიღები უფრო საბოფესისო სასწავლებლებში ხელობას რამე სწავლობდნენ; მაგრამ საქმე ის არის, რომ გიმნაზიის გზა დაეხშოთ და ახალი გზა-კი არა გაენათ-რა. ესეც ერთი მიზეზთაგანია გიმნაზიებში მოსწავლეთა რიცხვის

შემცირებისა, მაგრამ მარტო ეს-კი არ იქნება, უთუოდ სხვა მიზეზიც უნდა იყოს და იმ მიზეზს გამოვლინებულდა დროზე.

წინად შეგირდთა მოწაფეთა რიცხვს და ლათინურისა და ბერძნულის ენის სწავლას გიმნაზიაში, შეეძლო პირდაპირ რეალურს სასწავლებელში გადასულიყო დაუბრკოლებლად და იქ განეკრძა სწავლა; მაგრამ 1888 წელს გამოცემულმა კანონმა რეალურ სასწავლებლებისამ ყურადღება აღარ მიჰქცია ამ გვარ მოსწავლეებს გიმნაზიებისას და სწორედ ამიტომაც საკმაოდ ვერ იმატა რეალურ სასწავლებლების მოწაფეთა რიცხვმა ზემოხსენებულის 4 წლის განმავლობაში.

უცხოეთი

ბერლინი. ბერლინიში მის-ელს იტალიის მეფე-დედოფალს იმპერატორმა ვილჰელმმა სადღესასწაულო სადილი გაუმართა და სადილის დროს შემდეგი სადღევრძელი წარმოსთქვა: „თქვენთა უდიდებულესობათა მობრძანებამ დიდის სიხარულით აღგავსო არა მარტო მე და ჩემი მეუღლე, არამედ ჩვენთან ერთად მთელი ჩემი ერისა. თქვენს უდიდებულესობანი რომ არ შეუდრკენ შორეულს მგზავრობას და თავის ტურფა სამშობლოდგან მობრძანდნენ აქ ჩვენს სანახავად, ეს გარემოება დიდად გვახდენიერებს და ვალად გვდებს მადლობის განცხადებას. თქვენ უდიდებულესობათ უკვე ახსოვთ ეს დარბაზი, რომელშიც ეხლა ბრძანდებით. ეს სახლი ერთხელ ბედნიერ იქნა და იხილა თქვენი უდიდებულესობანი, როდესაც თქვენ მეგობრულს მოვალეობას აღსრულებდით დაუფიწყარის მამიჩემისას და ბრძანდებოდით აქ ჩემის უცროსის დის ნათლობაზე, — იმ დროს, როდესაც აწ უკვე მხოლოდ მოსაგონი-და-ბრწყინვალე სახე მამიჩემისა ჯანით და ღონით სავსე ცოცხალი იყო თქვენს წინა. ეს მოხდა იმ ახალგაზდა პრინცის ნათლიების დროს, რომლის დაწინდესაც დიდის სიხარულით ვაცხადებ ამ ჟამად წინაშე მისის უმაღლესის მიმრჩეულებისა, რაცა მე განსაკუთრებით მასიმოვნებს. განქრა იგი გმირი, მაგრამ ჩვენ სახლთა და ჩვენ ორთა შორის კვლავ დარჩა დაახლოებული კავშირი ძმობა-სიყვარულისა. იგი აღტაცება, რომელსაც ბერლინის მცხოვრებნი გამოიჩინენ თქვენის დანახვისათანავე, დაამტკიცებს, თუ რა ძვირად აფასებს თქვენს უდიდებულესობათა აქ მობრძანებას გერმანიის ერის. ქერა-თმინი დაი გერმანია სალამს უძღვნის თავის ტურფა დას იტალიას და მე მთავლებს ამ სალამის გამოცხადებას თქვენ უდიდებულესობათა წინაშე. ვსვამ თქვენს სადღევრძელოს და ვისურვებ თქვენთვის ყოველსავე კეთილს, იყოს კურთხევა უფლისა თქვენზედ და თქვენს ტურფა ქვეყნაზედ, რომელიც თავისის სტუმართმოყვარეობით ასიამოვნებს მრავალს ჩემ ქვეშევრდომთაგანსა და მეგობართაგანს“.

პსხარი-პსხარი. როგორც ჩვენს მკობხველებსაც მოეხსენებათ თავად ბისმარკის შეიღმა გრაფმა ჰერბერტ

ბისმარკმა ამ რამდენიმე დღის წინა დროს იქორწინა ვენაში გრაფინია გოლ-შთან. ქორწინების დღესასწაულზე დასასწრებლად ვენაში წავიდა თავი თავად ბისმარკიც. დღესასწაულის დროს სასახლის ეზოში იდგნენ წვე-რნი აკადემიის მგალობელთა საზო-გადოებისა და ვალოზით ეგებებოდნენ თავად ბისმარკსა. როცა ყველა სტუ-მარი წარედგინა ბისმარკსა და გაე-ცნო, შემდეგ ფანჯარა გააღო და მგალობლებს გადაჰხედა. მოისმინა გლობა, შემდეგ ძირს ჩაიდა თავა-დი ბისმარკი და შემდეგი სიტყვა უთხრა:

„გულითადად გმადლობთ გლო-ბით დახვედრისათვის, რომლითაც ესოდენი პატივი მეცით და გამაზა-რეთ. სამუდამოდ დიცივით და შე-ინახეთ ტომობითი კავშირი. თუ ოდესმე ცვლილება მოხდება, იგი ცვლილება მალევე განქრება და კვლავ ერთად დავიწყებთ მეგობრულად ცხოვრებას. მიუხედავად იმისა, რომ მე აქ კერძო კაცად ვარ მოსული და მოშორებული ვარ ჩემს საქმეებს, მაინც გულითადად მიხარია ესეთი განახლება ჩვენის ურთიერთობისა; ვიმედოვნებ, რომ ვიდრე ცოცხლე-ბი ვიქნებით, არც თქვენ დაარღვევთ ამ ურთიერთობას ავსტრიაში და არც ჩვენ. მედგრად დაიკეთე სამშობლო! მეც ჩემის მხრით ყოველსავე ვიქმ ჩვენის მეგობრობის საუკუნოდ განსა-გრძობად. იმედი ვიქონიოთ, რომ ღმერთი შეგვეწყვე და მეგობრობას არ დაგვაკარგინებს. ღმერთია მო-წყალე!

აკადემიის მგალობელთა საზოგა-დოების პრეზიდენტი მადლობა გა-დაუხადა ავსტრიის გერმანელ სტუ-დენტების სახელით. ბისმარკმა იკი-თხა—ეს მგალობლები სუყველანი სტუდენტები არიან თუ არაო, და პასუხი მიიღო, დიად-ო.

ამის შემდეგ ბისმარკმა სთქვა: „ქება და დიდება თქვენ, რომ მე-ცნიერებასთან ერთად ვერც წარმა-ტებითა სწავლობთ მუსიკასაც. მაგ წარმატების უკეთესი დამამტკიცებ-ლი საბუთი თქვენ მიერ ამ ეამად შე-სრულებული პროგრამა არის. ხელო-ვნება და მეცნიერება გვაერთებს ჩვენ ყველა ქვეყნის გერმანელებს. ვენას ყოველთვის დიდი მნიშვნელობა ჰქო-ნია გერმანიის ხელოვნებისათვის; სა-ხელი მოკარტისა და გეიდნისა ჰმო-წმობს, თუ რა ნაირად ისახელა ვე-ნამ მუსიკით თავი. მოკარტი და გე-იდნი ზეცის ვარსკვლავნი იყვნენ მუ-სიკისა. იმათს დროს უკვე ხელოვნე-ბა შემაერთებელი კავშირი იყო ყველა გერმანელთა შორის. გერმა-ნელთა მუსიკა და გერმანელთა პოე-ზია ჰქმნის საიმედო კავშირს, რომელსაც ბევრ გვარი განსაცდელი გამოუვლია, პოლიტიკა-კი. უნდა ვიმედოვნებდეთ, რომ შემდეგშიც ასევე იქნება. მაშ ხელოვნებამ და-ამყაროს ჩვენს შორის საერთო და საისტორიო ურთიერთობა!“

დაასრულა თუ არა ბისმარკმა სი-ტყვა, ხანგრძლივი „hoch“-ი მოისმა სტუდენტების მიერ.

მგალობელთა საზოგადოების პრე-ზიდენტი მადლობით სავსე ვერცხლის თასი მიართვა ბისმარკსა.

—განა უნდა დავლიო? იკითხა ბისმარკმა.

—დიად, დიად—მხიარულად უპა-სუხეს სტუდენტებმა.

თავად ბისმარკმა დასცალა თასი. სტუდენტებმა სთხოვეს, მეტი ხანი დარჩით ჩვენ შორისო, მაგრამ ბის-მარკმა ბოდნი მოიხადა და ზემოდ ავიდა.

ამ დროს სტუდენტებმა დასახეს „hoch“-ი. ბისმარკი მობრუნდა და კვლავ მადლობა გადაუხადა სტუდენტებსა.

დ ე ბ ე შ ა

18 ივნისი

პარიჟი. სენატორად ნამყოფი ეი-ლბერ, ლეგე სადინამიტო საზოგადო-ებაში ბოროტ-მოქმედების გამო ბრა-ლდებული, დაპატიმრებულ იქმნა. და-პატიმრებულ იქმნა აგრეთვე უფრო-სი ბუხალტერი ხსენებულის საზო-გადოებისა, პრევი.

ლონდონი. ავღანის ემირის მიერ თურქესტანის საზღვრიდან ქაბულში დაბარებული ორი ქვეითი და ერთი ცხენოსანი პოლკი ექვსის ზარბაზ-ნით გზაზე ხაზარებს დაეცა, მრავა-ლი მათგანი გასწყვიტა და ციხეც დაუნგრია.

ვეტერბურგის ბირჟა, 16 ივნისი

საქონლის სახელი	მუდგ. ლისა.	გაყ. ლისა.	გაყ. ლისა.
მან. კ.	მან. კ.	მან. კ.	მან. კ.
რუთ-მანათიანი ოქრო	8,103	8,101	—
ტამოენის კუპონები	160 1/2	161 1/2	—
მანეთიანი ვერცხლის ფული	—	1,110	—
5% პირველის შინა-განის სესხის მომგები	—	—	241
მილეტი	—	—	220 3/4
შეორისა	—	—	—
სახელმწიფო თავდაზ-ნაურობის ბანკის მომ-გები. ფურცელი	—	—	194 1/2
გირავნობის ფურცელი	—	—	—
ტფილისის ბანკისა:	—	—	—
6%	102 1/4	—	—
5%	99 1/4	—	—
ქუთაისის ბანკისა 6%	102 1/2	—	—
5%	99 1/2	—	—
5% ობლიგაც. ტფი-ლისის ქალაქის საკრე-დიტო საზოგადოებისა	—	—	98 3/4

გამოსადგები ცნობანი

ემოსვლა ცეცხლის გემებისა შავს ზღვაზე

რკინის გზის მიმოსვლა

ტფილისიდან ბათუმს მიდის საფოსტო მატარებელი 9 ს. 30 წ. დილ.

„ 6 ს. 50 წ. საღ.

ბათუმიდან ტფილისს მიდის. . . 9 ს. 52 წ. საღ.

„ 12 ს. 25 წ. შუად.

ტფილისიდან ბაქოს მიდის 1 ს. 25 წ. შუად.

ბაქოიდან ტფილისს მიდის „ . . . 5 ს. 50 წ. საღ.

ტფილისსა და განჯას შუა.

ტფილისიდან განჯას მიდის . . . 9 ს. 20 წ. საღ.

განჯიდან ტფილისს მიდის „ . . . 7 ს. 30 წ. დილ.

ბათუმადამ გადას:

ხუთ შაბათობით: დღისით 4 საათზე მოკლე გზით, შეივლის ნოვოროსისკში, კვირაობით ღამის 2 საათზე, შორის გზით, შეივლის ფოთსა და ყველა ნავთსად-გურში. ორ შაბათობით, საღამოს 7 საათზე, საზღვარ გარედასტუმრებული.

ბათუმში მოდის: ორ შაბათობით: საღამოზე, ოდესი-

გან, შორის გზით. პარასკეობით, დი-ლით, ოდესიდან, მოკლე გზით, გამოივლის ერჩსა და ნოვოროსისკში. კვირაობით დილით, სტამბოლიდან.

ფოთში მოდის:

საფოსტო და სახალხო ბათუმადამ კვირა დღით, განთიადისა.

საფოსტო და სახალხო ოდესიდან ორ შა-ბათობით, დღისით.

სახალხო და საქონლისა კვირაობით, სა-ღამოზე, ოდესიდან. სახალხო და სა-ქონლისა ბათუმადამ ხუთ შაბათობით, გან-ადისათს.

ფოთიდან გადას:

საფოსტო და სახალხო ოდესში და ყვე-ლა ნავთსადგურში შეივლის, კვირაობით, დღის 8 საათზე

საფოსტო და სახალხო ორ შაბათობით-საქმის გათვების შემდეგ ბათუმში.

სახალხო და საქონლისა ბათუმში, სამ შა-ბათობით, დღის 10 საათზე.

სახალხო და საქონლისა ხუთ შაბათობით, ოდესში და ყველა ნავთ-სადგურში შეივ-ლის.

საქონლისა და სახალხო გემზე II და III კლასის მოგზაურები მიიღებიან უსაზღო-დაც.

ნ ი ხ რ ი

1892 წ. 4 მარტიდან ახალ გან-კარგულებამდე.

თეთრი პური რუსული 1 გირ. „ ქ-წითელი „ 1-ის ხარისხ. „ „ „ „ 2

თონ. წით. პურ. 1 ხარ. „ „ „ „ 2 „ „ „ 3

ჯვარის მამის პურის ლავაში.

1-ის ხარ. პურ. ლავაში. 1 გ. ქ-მე-2 „ „ „ „ „ „ „ „ მე-3 „ „ „ „ „ „ „ „ ძროხის ხორცი 1-ის ხარისხისა 8 „ „ 2 „ „ „ „ „ „ „ „ სუკი — — — 14 „ ცხვრის ხორცი — — 9 „ ლორ. ხორ. უტყაოდ 1 ხარ. 1 გ. 7 მე-2 ხარ. ტყავიანად 6

განსხალეზანი

ტფილისის სათავად-ანაზურო ბა-ნისაზან

ტფილისის სათავად-ანაზურო საა-დგილ-მამულო ბანკის გამოცემა, თავის წესდების მე-15 § ძალით, აც-ხადებს, რომ 23 ივლისს 1892 წელს, დღის 12 საათზედ ტფილისში ბან-კის სადგომში, ფრეილინის ქუჩაზე, საკუთარს სახლში, დანიშნულია სა-ჯაროდ გასყიდვა ვაჭრობით, ვაჭრო-ბის განუმეორებლად, **ბრიზოლ სკა-დარის ძის თანდომისა**, რადგან-ნაც ამ ბანკიდან აღებულ სესხის ხვადრი გარდასახადი არ შემოიტანა, ის გარდასახადი, რომელიც დაწესე-ბულია ბანკის წესდების მე-13, 14, 15, 17, 18, და 19 §-სამებრ. ვაჭრობა, ბანკის წესდების მე-18 § თანხმად, დაიწყება 1257 მან. 88 კაპეიკიდან, რომელიც შესდგება თავ-ნის ვალისაგან 1200 მან. და შე-მოსატან გარდასახადისაგან 57 მან. 88 კაპ. ზედ-დართვით იმ ფულისა, რომელიც ამ მამულზე ირიცხება სა-ხელმწიფო ხარჯისა, საქალაქო და საერობო გარდასახადისა. თავნი ვა-ლი შესაძლოა გასტუმრებულ იქმნას

იმევე ბანკის გირავნობის ფურცლე-ბით, რომლის სახელ-დებული ფასი მანათი მანათად იქმნება მიღებული. შეიძლება აგრეთვე, რომ იგი თავნი ვალი ვალადვე იტვირთოს მსყიდვე-ლმა. ვადაზე შემოსატანი და სხვა გარდასახადი უნდა გასტუმრებულ იქმნას ნაღდის ფულით. თუ 23 ივ-ლისს 1892 წელს დანიშნული ვაჭ-რობა არ შესდგა, ბანკის წესდების 21 § ძალით, ინიშნება მეორედ და უკანასკნელად ვაჭრობა 8 აგვისტოს 1892 წელს. ბანკის წესდების მე-16 § ძალით, მსესხებელს ნება აქვს შემოიტანოს ხვედრი შემოსატანი ვა-ლის გადაცილებისათვის დაწესებულ სარგებელითა და ყველა იმ ფული-თურთ, რაც ხარჯად მოუწნა ბანკს მამულის გასყიდვად დანიშნისათ-ვის ვაჭრობის დღემდე. თანდოვეის მამული საძოვარ-საბაღახე აღიღებია და ხეხილიანი ვენახი, ზომით სულ 8 დესეტინა 2383 ოთხ-კუთხი საყე-ნი და მდებარეობს ტფილისის გუ-ბერნიასა და მაზრაში, სოფელ გლდი-ლისში, სახელწოდებით „საბურთა-ლო.“ (3—3)

КРАСКА для ВОЛОСЬ В. ГЕНА
ВЪ ВѢНѢ ИЗЪ ГРЕЦКИХЪ ОРѢХОВЪ.
ОХРАНИТЕЛЬНАЯ МАРКА.

БЕЗВРЕДНОЕ СРЕДСТВО ДЛЯ БЫСТРАГО ОКРАШИВАНИЯ ВОЛОСЬ И БОРОДЫ въ ЧЕРНЫЙ РУСЫЙ, ТЕМНО- и СВѢТЛО-КАШТАНОВЫЙ ЦВѢТЪ.

ЦѢНА ЗА ФЛАКОНЪ съ ПЕРЕСЫЛКОЙ 3 Р.
ГЛАВН. СКЛАДЪ для РОССІИ В. АУРИХЪ въ С. ПЕТЕР-БУРГѢ КОЛОКОЛЬНАЯ 18.

(10—10)

გასაფრთხილებლად.

ჩვენს პატივცემულს მყიდველე-ბსა ვთხოვთ, რომ მოითხოვონ ხოლმე ჩვენ მიერ გამოგონილი საპონი

ოლეო-ვაზელინის რკინა-კონგო

მხოლოდ ჩვენის წარწერით-კი კ. ბოდლასი და ამს. ამ საპონმა დიდა სსხლეა გაიჟკა და არა აქვს-რა საერთო ღირსებითა და სუ-ნით სხვა ამ სახელის მავარ სახე-ლიან საპნებთან.

საპონი-გაყიდვა ფაბრიკა „ვიქტორია რეკინა“

მ. გოდლონი და ამს. მოსკოვის.

ისყიდება ყველგან! (10—2)

იძლევა ქირით სარდავი

ავკალის ქუჩაზე, თავ. გრუზინსკი-სეულს სახლებში, № 21.

„წერა-კითხვის საზოგადოების“
წიგნის მაღაზრია

მიიღო გასასყიდად „სახელმწიფო“
წიგნის მაღაზრია

ბნელო, მოთხრობის წიგნი
ლანისა 40

ქართული კვდლის კალენ-
დარი 1892 წ. 20

თხზულებანი ალ. ყაზბეგი-
სა (მოჩნუბარძისა) ავ-
ტორის სურათით და ფა-
ქსიმილითა I, II და III
ტომი თითო ტომი. . . 1 40

იგივე მშვენიერს ქალა-
ღზედ და მშვენიერის
ყლით, თითო ტომი
ცალკე 2 50

სამივე ტომი. 7 „

სამხარეული ქართლისა
და ევროპიულის საქმე-
ლებისა 1 80

თხზულებანი ი. დავითა-
შვილისა 20

მარაბდა, პოემა ან. ფურცე-
ლადისა 20

წყალობა პოემა მისივე 20

სურამის ციხე მოთხრობა
ქონქაძისა 25

თამარ, სპარსული ლეგენ-
და 10

დემონი ლერმონტოვისა,
თარგმანი მამია გურიე-
ლისა. 15

ცლა I, II და III ნაწილი.
თითო ნაწ. ცალკე. 50

სხვერპლი, მოთხრობა
დ. კარიჭაშვილისა 30

აქვთები ბოთხრობანი დ.
ერისთავისა 50

ონიკე ერისთავი, ისტო-
რიული პოემა აკაკისა 1 „

კიკელიას ნაამბობი, პოემა
მისივე 20

პატარა-კახი ისტორიული
დრამა ლექსად მისივე 50

საყმაწვილო ამბები მისივე
ქმურ სიტყვა, დ. მაჩხანე-
ლისა, მეორე გამოცემა. 25

თამარიანი ლექსად ს. გუ-
გუნავასი 50

საქართველოს დასურა-
თებული კალენდარი 1892
წლის შედ. და გამოცემუ-
ლი ვ. გუნთას მიერ ფასი
რამდენიმე მოთხრობა
რაფთისა, ავტორის სურა-
თით და მოკლე ბიოგრა-
ფიით. 25

სამი ცელქი, საყმაწვი-
ლო სურათებიანი წიგნი
შ. მღვიმელისა 20

საქართველოს ისტორია ბა-
ქრაძისა 1 „

ისტორიული ნარკვევი ალ.
ქუთაისისა. 1 50

ქართული გრამატიკა არ.
ქუთათელაძისა. 40

ქართული გრამატიკა თ.
ქორდანისა 55

ლექსები გრ. ორბელიანისა
ლექსები ვახტანგ ორბე-
ლიანისა 20

სურათი შ. რუსთაველისა
წმ. ნინოს ხატი 60

გეომეტრია მ. ზ. ყოფია-
ნისა, ნაწილი
„ II სტერეომეტრია
„ უმდაბლესი
გეოლეზია
„ IV ზოგიერთი კა-
ხონები ტრიგონომეტრიის
და „ V—ლაგარითმო-
ლის ტაბლიცებისა 50